

KARTA KURSU

Kierunek: HISTORIA

Studia stacjonarne I stopnia

Rok I, semestr 1

Nazwa	Mniejszości narodowe, etniczne i kulturowe w Polsce	
Nazwa w j. ang.	National, cultural and ethnic minorities	
Koordynator	Dr Piotr Trojański	Zespół dydaktyczny
		Mgr Patrycja Chełminiak
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest pogłębienie wiedzy na temat historii i kultury mniejszości etnicznych i narodowych żyjących obecnie w Polsce. Tematyka ta omówiona zostanie na wybranych przykładach z historii XX wieku.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza ogólna na temat historii i kultury mniejszości etnicznych i narodowych żyjących w Polsce
Umiejętności	Student posiada podstawowe umiejętności związane z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji pozyskiwanych z różnych źródeł i literatury przedmiotu (poszukiwanie, organizacja, selekcja, analiza, krytyka i interpretacja zawartych w nich informacji)
Kursy	brak

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01. Student posiada pogłębioną wiedzę na temat wybranych zagadnień historii i kultury mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce	K_W02, K_W06, K_W08
	W02. Student zna sytuację prawną mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce	K_W06, K_W08
	W03. Student wie, jaki są problemy, z którymi borykają się członkowie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce	K_W06, KW_08
	W04. Student potrafi scharakteryzować zróżnicowane postawy społeczne wobec mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce	K_W08

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01. Student samodzielnie zdobywa i utrwała wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny, przy zastosowaniu nowoczesnych technik pozyskiwania, organizacji, selekcji, analizy, krytyki i interpretacji informacji, na przykładzie wybranych tematów z historii i kultury mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce	K_U03
	U02. Student posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, rozwiązywania prostych problemów z zakresu wiedzy na temat historii mniejszości etnicznych i narodowych	K_U02, K_U04, K_U09
	U03. Student potrafi przygotować wystąpienie ustne, pisemne lub prezentację multimedialną z wykorzystaniem szczegółowych ujęć teoretycznych i z zachowaniem wymogów formalnych i warsztatowych	K_U04, K_U05, K_U06
	U04. Student potrafi opracować scenariusz wycieczki lub wystawy na temat historii i kultury wybranej mniejszości etnicznej lub narodowej	K_U01, K_U07

Kompetencje społeczne	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	K01. Student szanuje i rozumie różnice poglądów determinowanych podłożem narodowym i etnicznym	K_K04
	K02. Student dostrzega wartości wpływające z różnorodności etnicznej i narodowej oraz docenia znaczenie pokojowego współżycia pomiędzy różnymi grupami społecznymi	K_K02
	K03. Student jest świadomy zagrożeń płynących z rozwoju ideologii nacjonalistycznych i rasistowskich oraz konsekwencji konfliktów etnicznych i narodowych	K_K02, K_K04

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin				30						

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia odbywają się w formie ćwiczeń w grupie audytornej. Stosowane metody dydaktyczne to: pogadanka, dyskusja, analiza tekstów, prezentacja lub referat/esej. Metody te dają możliwość doskonalenia i ewaluacji kształtowanych i rozwijanych umiejętności badawczych, retorycznych i interpretacyjnych.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01				x		x		x	x	x			
W02								x	x	x			
W03								x	x	x			
W04								x	x	x			
U01						x		x	x	x			
U02						x	x	x		x			
U03						x			x				
U04						x				x			
K01				x			x	x					
K02				x		x		x					
K03								x		x			

Kryteria oceny	Kurs kończy się zaliczeniem ćwiczeń, które odbywa się na podstawie ciągłej oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji podczas dyskusji na zajęciach, oraz oceny projektu indywidualnego lub grupowego (np. planu wycieczki, eseju, projektu edukacyjnego, scenariusza filmu/wystawy).

Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Zajęcia organizacyjne   2. Polska ojczyzną wielu narodów   3. Mniejszości narodowe i etniczne we współczesnej Polsce   4. Charakterystyka mniejszości etnicznych i narodowych żyjących w Polsce   5. Postawy wobec mniejszości – problemy współżycia   6. Żydzi w Polsce – swoi czy obcy?   7. Wielokulturowość - wartość czy zagrożenie?   8. Antysemityzm i antycyganizm – charakterystyka zjawisk i ich przeciwdziałanie   9. Narodziny i rozwój polskiego ruchu narodowego   10. Obraz mniejszości narodowych w programach i podręcznikach historii   11. Konflikty o podłożu etnicznym i narodowym – czystki etniczne, ludobójstwo w XX w.   12. Spotkanie z przedstawicielami grup mniejszościowych   13-14. Zajęcia terenowe - wizyta studyjna w muzeum lub wycieczka   15. Prezentacja prac zaliczeniowych

Wykaz literatury podstawowej

1. J. Tomaszewski, <i>Rzeczpospolita wielu narodów</i>, Warszawa 1985   2. H. Chałupczak, T. Browarek, <i>Mniejszości narodowe w Polsce 1918 – 1995</i>, Lublin 2000   3. S. Łodźński, <i>Równość i różnica. Mniejszości narodowe w porządku demokratycznym w Polsce po 1989 roku</i>, Kraków 2004.   4. R. Wapiński, <i>Narodowa Demokracja 1893–1939. Ze studiów nad dziejami myśli nacjonalistycznej</i>. Wrocław 1980   5. I. Kołbon, <i>Multikulturalizm</i>, Poznań 2014   6. R. Szuchta, P. Trojański, <i>Zrozumieć Holokaust</i>, Warszawa 2012   7. B. Bruneteau, <i>Wiek ludobójstwa</i>, Warszawa 2005   8. G. Motyka, <i>Od rzezi wołyńskiej do akcji "Wisła". Konflikt polsko-ukraiński 1943-1947</i>, Kraków 2011   9. <i>Jestem stąd. Polska wielu narodów. Katalog wystawy</i>, red. M. Grądzka-Rejak i P.

Trojańskiego, Kraków 2017

10. *Żydzi w Polsce. Swoi czy obcy*. Katalog wystawy pod red. W. Bukowskiego i Z. Nogi, Kraków 1998
11. *Antysemityzm nie jest poglądem*. Podręcznik antydyskryminacyjny dla edukatorów i edukatorek (<http://www.antysemityzm.org/pl/>)
12. *Pod wspólnym niebem*, red. M. Kopczyński i W. Tygielski, Warszawa 2010 (https://bon.edu.pl/media/book/pdf/Pod_wspolnym_niebem-MK-WT.pdf)

Netografia:

1. *Jestem stąd. Polska wielu narodów* - portal poświęcony wystawie nt. mniejszości etnicznych i narodowych (www.jestemstad.pl)
2. *Mniejszości narodowe* - portal MSW poświęcony sprawom mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce (<http://mniejszosci.narodowe.mac.gov.pl/>)
3. *Żydzi w Polsce. Ocalić od zapomnienia – uczyć dla przyszłości* – portal edukacyjny poświęcony historii i kulturze Żydów (<http://www.zydziwpolsce.edu.pl/>)
4. *Edukacja antydyskryminacyjna. Podręcznik trenerski*, Kraków 2010 (www.bezuprzedzen.org/doc/EdukacjaAntydyskryminacyjna_ebook.pdf)
5. *Prawa mniejszości narodowych i etnicznych w prawie międzynarodowym i polskim*. Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych Kancelarii Senatu RP, Warszawa 2011 (<http://docplayer.pl/6445063-Biuro-analiz-i-dokumentacji-zespol-analiz-i-opracowan-tematycznych.html>)
6. *Badania CBOS nt. stosunku Polaków do mniejszości* (<http://www.mowanienawisci.info/post/badania-cbos-nt-stosunku-polakow-do-mniejszosci/>)
7. *Omawianie zagadnienia antysemityzmu: cele i sposoby*. Przewodnik dla nauczycieli (<http://www.osce.org/pl/odihr/29894?download=true>)

Wykaz literatury uzupełniającej

1. *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce*. Informator, Warszawa 2003
2. T. Znaniewska, *Białorusini*, Warszawa 2010
3. L. M Nijakowski, *Etniczność, Pamięć, Asymilacja*, Warszawa 2010
4. B. Machul-Telus, *Karaimi*, Warszawa 2012
5. B. Machul-Telus, *Ormianie*, Warszawa 2015
6. B. Machul-Telus, *Łemkowie*, Warszawa 2013
7. J. Ficowski, *Cyganie na Polskich Drogach*, Warszawa 2013
8. A. Bartosz, *Nie bój się Cygana*, Sejny 2004
9. J. Topolski, *Historia Polski*, Poznań 2015
10. A. Zamoyski, *Polska. Opowieść o dziejach niezwykłego narodu 966-2008*, Kraków 2011
11. I. Kłoskowska, *Kultury narodowe u korzeni*, Warszawa 2012
12. J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2014
13. E. Nowicka, *Świat człowieka. Świat kultury*, Warszawa 2012
14. E. Lewandowski, *Pejzaż etniczny Europy*, Warszawa 2005
15. A. Zoll, *Prawa człowieka w świetle zbrodni ludobójstwa [w:] Człowiek wobec totalitaryzmu. Od prostych n* Oświęcim 2012
16. B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2008
17. J.W. Borejsza, *Szkoły nienawiści: historia faszystów europejskich 1919-1945*, Warszawa 2000
18. M. Budyta-Budzyńska, *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*, Warszawa 2010.
19. R. Szuchta, *1000 lat historii Żydów polskich. Podróż przez wieki*, Warszawa 2015
20. A. Hartglas, *Na pograniczu dwóch światów*, wstęp i oprac. J. Żyndul. Warszawa 1996
21. D.J. Goldhagen, *Wiek ludobójstwa*, Kraków 2012
22. K. Komorowski, *Polityka i walka. Konspiracja zbrojna ruchu narodowego 1939–1945*, Warszawa 2000.
23. O. Bergmann, *Narodowa Demokracja a Żydzi*, Warszawa 2015
24. K. Kawalec, *Roman Dmowski- biografia*, Warszawa 2016
25. J.J. Lipski, *Idea Katolickiego Państwa Narodu Polskiego. Zarys ideologii ONR „Falanga”*, Warszawa 201

26. J. Tomaszewicz, *Rewolucja Narodowa. Nacjonalistyczne koncepcje rewolucji społecznej w Drugiej Rzeczypospolitej*
27. B. Machul-Telus., U. Markowska-Manista, L.M. Nijakowski, *Krwawy cień genocydu. Interdyscyplinarne spojrzenie na historię*

Netografia:

- Strona internetowa Lecha Nijakowskiego (www.lechnijakowski.com/mniejszoscinarodowe)
- L. M. Nijakowski, *Cień XX wieku. Możliwość ochrony ludności cywilnej w czasie czystek etnicznych i ludobójstwa* „Naukowy Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa i Ochrony” 2008, nr 1-2 (www.lechnijakowski.com/teksty/artystyczne)
- Postawy wobec mniejszości muzułmańskiej w Polsce
- (http://cbu.psychologia.pl/uploads/images/foto/HS2014_PostawyWobecMniejszo%C5%9BciMuzu%C5%9Bka%C5%9Bstwa.pdf)
- R. Dmowski, *Myśl Nowoczesnego Polaka* (http://wsercupolska.org/przeczytaj/R._Dmowski_Mysli_nowoczesnego_Polaka)
- Materiały do nauczania o antysemityzmie (<http://www.zydziw Polsce.edu.pl/edukacja/asmaterials.html>)
- Publikacje na stronie Polskiego Towarzystwa Antydyskryminacyjnego (<http://www.ptpa.org.pl/publikacje/>)
- Publikacje Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej (<http://www.tea.org.pl/pl/SiteContent?item=publikacje>)
- Publikacje i materiały edukacyjne Humanity in Action (<http://uprzedzuprzedzenia.org/prawa-czlowieka/publikacje>)
- Publikacje na stronie Koalicji Przeciw Mowie Nienawiści (<https://beznienawisci.pl/edukacja/>)

Multimedia:

- *Roman Dmowski - narodowiec i neoslawista* - film dokumentalny TVP Historia, 1994 (<https://www.youtube.com/watch?v=VtUjXfVg>)
- *Tatarzy polscy* – film dokumentalny (<https://www.youtube.com/watch?v=mhVDtluXfVg>)

Wołyń – film w reż. W. Smarzowskiego, 2016

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	0
Ogółem bilans czasu pracy		90
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3